

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *R. S.*
Cím: *Rákosi Szidi elmondja, hogyan született meg a régi orfeumból a Király Színház*
Színház: *Magyar Színház*
Forrás: *Magyar Hírlap*

Bp
(Hely)

1928. 9. 12.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

792

Hely

Király Színház

Idő

"1903 / 1928"

Személy

Helyszám

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET

Rákosi Szidi elmondja, hogyan született meg a régi orfeumból a Király Színház

A Király Színház közvetlen szomszédságában lakik Rákosi Szidi. Itt látogattuk meg, hogy a Király Színház huszonöt esztendő jubileumáról beszéljünk a magyar színház utolsó nagyszonyával. A lakásban finom antik bútorok. Az egyik karosszéknél Rákosi Szidi ül, mintha a Nagymama egyik jelenete elevenedne meg. Arra a képre emlékeztet, amely Beöthy László íróasztala fölött függött, amikor meglátogattuk a Király Színház jubileuma alkalmával. Beöthy László akkor erre a képre nézett és meghatottan mondotta:

— Édesanyám nélkül sohasem épült volna fel a Király Színház. Ő adott erőt, ő biztatott, ő neki köszönhetek mindent.

Amikor ezt elmondjuk Rákosi Szidinek, elmosolyodik s kedvesen mondja:

— Hát ez bizony igaz. A mostani színház épületét mi néztük meg Fedák Sárival. Mi álmodtuk meg olyannak, mint amilyennek most az emberek látják. Pedig milyen nehéz dolgunk volt, ameddig az első premiert megtarthatta benne a fiam.

Az ezüsthajú „Nagymama“ arca elborul. Régi, küzdelmes évekről beszél.

— Laci fiam a Magyar Színházban kezdte a színgazgatást — mondja —, olyan szín-

házat csinált Budapesten, amilyenre még nem volt példa. Ezt észre is vették és csakhamar gróf Keglevich, az állami színházak akkori intendánsa, meghívta a Nemzeti Színház igazgatói székébe. Az ő igazgatása alatt az akkor leromlott Nemzeti Színház egyszerre föllendült. Remek előadásokat produkált. Nemesak mint igazgató, hanem mint rendező is dolgozott. Nem tudom, melyik Shakespeare-darabot, amelyet ő rendezett és hozott ki a Nemzeti Színházban. Bécsbe vitték és az ő rendezői utasításai szerint adták elő. Aztán megvált a Nemzetitől és Párizsba utazott.

Gyere, nézzünk színházat Lacinak...

— Fedák Sári akkor éppen nálam lakott. Mi ketten tündöttünk, gondolkodtunk, hogy mit lehetne csinálni. Egyszer aztán azt mondtam Sárinak, hogy „na, gyere, nézzünk színházat Lacinak!“ Végigkóboroltuk a várost. Minden házat megnéztünk. Egyszerre csak elérkeztünk a régi Somossi-Orfeum épületéhez. Megálltam a ház előtt és nézegettem. Aztán azt mondtam Fedák Sárinak:

— Gyere be, nézzük meg, milyen belül.

— Nem engedtek be, azt mondták, este van előadás, akkor bejöhettek. Estére tényleg páholyt vettünk és megnéztük a komédiát. Még ma is emlékszem, apró malacokat és kutyákat mutogattak. Ahogy hazamentünk, rögtön leültem az íróasztalomhoz és levelet írtam Párizsba. Azt írtam, hogy megvan a színház, igaz, hogy apró malacokat és kutyákat mutogattak most még benne, de a helyiség megfelelő, lehetne valamit csinálni. Megírtam azt is, hogy a Király uccában van a ház, ahol a színházat gondolom. Harmadnap megjött a válasz s az egyszerre csak lehűtötte az én túlbuzgalmamot. A fiam azt írta, hogy kicsoda gondolat a Király uccában színházat építeni? Hogy ne tréfáljak vele és ne is fáradjak tovább, maradjak nyugodtan, majd amikor ő hazajön, együtt nézzünk színházat.

Elmosolyodik Rákosi Szidi.

— Én nem engedtem magam lebeszélni. Elmentem oda a régi Somossi-Orfeumhoz és megbarátkoztam a házutlajdonosékkal. Érdeklődtem, hogy mennyiért lehetne átalakítani színháznak az épületet. Amikor megláttam, hogy harmincezer koronába kerülne az átalakítás, elhatároztam, hogy most már nem hagyom magamat lebeszélni, meg kell csinálni a színházat. Laci fiamat hazacsaltuk Párizsból. Mikor itthon volt, megkértem, hogy jöjjön el velem sétálni. Elvittem a Király uccába és megmutattam neki a házat. Megnézte. Aztán megcsókolta a kezemet és azt mondta:

— Megcsináljuk, anyám!

Nem akarták engedélyezni a Király Színház megnyitását

— Egy hónap múlva már hozzá is láttak az átépítéshez. Mert ha Laci fiam egy-

szer azt mondja, hogy valamit megcsinál és teljes erővel, komolyan hozzáát, akkor biztos a dolog. A színház rövidesen tető alá is került. A munkások még dolgoztak, amikor egyszerre csak a lapok azt írták, hogy a királyuccai tűzfészeket nem szabad megnyitni, mert veszélyeztetni a várost. Intrika kezdődött, de akkor én a fiam mellé álltam és győztünk. Ha jól emlékszem, Tóth Béla támadta meg a színházat, Jenő bátyám barátja, Tóth Béla olyan furcsa nevet adott és olyan szatirikus hangon írt a színházról, hogy már minden elveszettnek látszott. A főkapitány rendeletileg megtiltotta a további építkezést, mert a színházat tűzveszélyesnek találta. Kétségbeestünk, hogy mi lesz most.

— Azon a napon, amikor a betiltó végzés megérkezett, sokat gondolkodtunk, hogy mit csináljunk. Én nem szóltam semmit, hanem fogtam magamat és egyenesen a miniszterelnöki palotába mentem. Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt kerestem. Elmondtam a miniszterelnöknek, hogy intrikálnak a színházunk ellen és az engedélyt nem akarják megadni, mert azt mondják, hogy tűzveszélyes. A miniszterelnök azt kérdezte: „Mondja, hát nagyon szeretnék azt a kis színházat?“ Én elsírtam magamat, azt mondtam, hogy: Persze, hogy nagyon... Minden pénzünket beleöltük.

A miniszterelnök azt mondta:

— Jól van, kedves Rákosi Szidi, adja ide azt a betiltó végzést.

— Én kerestem a retikülömben, kerestem a kabátom zsebében, de nem találtam. Otthon felejtettem. Újra sírva fakadtam,

hogy még a sors is ellenünk szegődött. A miniszterelnök vigasztalt, azt mondta, hogy nem baj, majd elhozom máskor. Én azonban még aznap akartam odaadni.

Fo — Meddig tetszik itt maradni a miniszterelnökségen? — kérdeztem.

A miniszterelnök nevetett. Azt mondta, hogy itt marad egészen kilenc óráig. Kiszaladtam a miniszterelnöktől, leszaladtam a lépcsőkön. A portásnak már messziről kiáltottam, hogy hozzon kocsit. Hamar beugrottam és rohantam a betiltó végzésért. Nyolc órára már ott voltam újra. Akkor a miniszterelnök azt mondta:

— No majd magam nézem meg azt a „tűzfészket“.

„Egész rendes kis színház“ — mondotta a miniszterelnök

Másnap eljött ő maga s még be se lépett a színházba, így szólt:

— No, ez nem is olyan tűzveszélyes, egész rendes kis színház.

A fiam kalauzolta végig. Öneki nem szólt egy szót se, csak amikor kifelé ment a színházból s amikor a kocsi háagsójára lépett, visszafordult:

— Tudja mit — mondta —, ide pedig egy korlátot építtessen a színház elé, vas-korlátot, hogy ne tolongjanak az emberek.

— Aztán a kis tollas pörge kalapját a szemébe húzta és tovább hajtatott.

Laci fiam a nyakamba borult. A A premieren a miniszterelnök a mellettem lévő páholyban ült. Mosolyogva kacsintott át. Én csak azt tudtam neki mondani, hogy fizesse meg a jó Isten. Meg is fizette. Harmadnap a fiát *sub auspiciis regis* doktorrá avatták. Fölmentem a miniszterelnökhöz gratulálni. Nagyon kedvesen fogadott.

— Miniszterelnök úr — mondtam —, amit ön az én fiamért tett, megfizette az Isten az ön fiának. Azt kívánom a nagy dicsőség mellé, hogy olyan jó ember legyen a fia, mint az apja.

Nem szólott semmit, kihullott a könnye, megcsókolta a kezemet...